

JAVNI POZIV ZA DODJELU SREDSTAVA FONDA ZA PROFESIONALNU REHABILITACIJU I ZAPOŠLJAVANJE LICA SA INVALIDITETOM TRAJE DO 3. JUNA

Grant šema u iznosu od tri miliona eura

Do 3. juna otvoren je osmi po redu Javni poziv Zavoda za zapošljavanje za dodjelu sredstava Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom. Grant šema iznosi tri miliona eura. Cilj poziva je unapređenje profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom. Pravo učešća imaju pravna i fizička lica. Projekti će se sprovesti na terito-

riji Crne Gore. Poziv, sa pratećim dokumentima, dostupan je na adresi: <http://www.zzzcg.org>. Sredstvima Fonda mogu se finansirati sljedeće aktivnosti: mjere aktivne politike zapošljavanja - obrazovanje i osposobljavanje odraslih, osposobljavanje za rad kod poslodavca, mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, prilaga-

godavanje radnog mjesta i uslova rada, otvaranje novih radnih mjesta za lica sa invaliditetom, nabavka opreme i materijala u svrhu otvaranja novih radnih mjesta, otklanjanje barijera pristupu radnom mjestu. Očekuje se uključivanje u projekte najmanje 350 lica sa invaliditetom, od čega najmanje 40 odsto žena sa invaliditetom. Pozivom je

predviđeno zaposlenje tokom trajanja projekta za najmanje 60 odsto učesnika. Projekcije su i da bude realizovano najmanje 30 odsto projekata koji za rezultat imaju zapošljavanje nakon projekta najmanje dva lica sa invaliditetom, u najkraćem trajanju od deset mjeseci. Ciljna grupa poziva su lica

sa invaliditetom sa evidencije Zavoda za zapošljavanje kojima je status utvrđen propisima iz oblasti obrazovanja, propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju ili o boračko - invalidskoj zaštiti, te licima kojima je status utvrđen na osnovu rješenja nadležne komisije za profesionalnu rehabilitaciju Zavoda.

PRIMJER DOBRE PRAKSE: ISKUSTVO HRVATSKE PRIMJENLJIVO U CRNOJ GORI

Stalni sezonac - sigurnost radniku i poslodavcu

Imajući u vidu da je Crna Gora u procesu pridruživanja Evropskoj uniji, znanja i iskustva stečena u HZZ-u, biće putokaz našem Zavodu, pa ćemo nastojati da razradimo neke modele i mogućnosti primjene na našim prostorima, kaže Suljo Mustafić

U Zavodu za zapošljavanje Crne Gore smatraju da bi, po uzoru na Hrvatsku, trebalo uvesti mjeru "Stalni sezonac" namijenjenu sezoncima koji su najmanje šest mjeseci radili kod istog poslodavca i koji će kod njega raditi najmanje još jednu sezonu.

Primjer dobre prakse objašnjen je crnogorskoj delegaciji, koju je predvodio direktor Zavoda za zapošljavanje Suljo Mustafić, prilikom nedavne radne posjete Hrvatskom zavodu za zapošljavanje.

BENEFITI

Kako je objašnjeno, u HZZ-u ta mjera podrazumijeva benefite i za sezonca i za poslodavca. "Predviđena je za osobe koje su kontinuirano radile najmanje šest mjeseci kod istog poslodavca i koje će kod poslodavca raditi još najmanje jednu sezonu. Poslodavcu se uplaćuje 100 odsto troška produženog osiguranja za prvih tri mjeseca, dok se naredna tri mjeseca uplaćuje 50 odsto", objasnile su hrvatske kolege.

Cilj ove mjere, kako su dodali, je finansijska podrška radnicima - sezoncima u periodu kada ne rade, a time se osigurava potrebna radna snaga poslodavcima iz svih djelatnosti, koji to-

kom ostatka godine imaju smanjen obim posla zbog sezonskog karaktera djelatnosti.

"Imajući u vidu da je Crna Gora u procesu pridruživanja Evropskoj uniji, znanja i iskustva stečena u HZZ-u, biće putokaz našem Zavodu za zapošljavanje u budućem periodu. Čuli smo da državne Potpore za zapošljavanje daju najbolje rezultate pa ćemo, s obzirom na geografski položaj dvije zemlje, nastojati da razradimo modele njihove moguće primjene na našim prostorima. Takođe, po ugledu na Hrvatski zavod za zapošljavanje smatramo da bi trebalo uvesti mjeru "Stalni sezonac" namijenjenu sezoncima koji su najmanje šest mjeseci radili kod istog poslodavca i koji će kod njega raditi najmanje još jednu sezonu", kazao je Mustafić.

DEFICIT

I Hrvatskoj nedostaju konobari, kuvari, pica majstori, sobarice, higijeničarke, recepcioneri, ali i menadžeri u turizmu. Tamošnji nedostatak radne snage u većini sektora i odlazak ljudi iz Hrvatske iziskuju hitne mjere za rješavanje tog problema. Problem je posebno osjetan u turističkom sektoru, gdje sezona traje gotovo cijelu godinu. "Kako se ove godine očeku-

Učesnici radnog sastanka u Zagrebu

je dalji rast turističkog prometa i otvaranje novih objekata, povećana je potreba za radnom snagom. Procjene su da nam je potrebno 15.000 radnika", kazao je direktor Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Ante Lončar.

Cilj im je, kako je dodao, da aktiviraju neaktivne, ali i da privuku domaću radnu snagu. Zato su i svi kapaciteti angažovani na popularizaciji zanimanja i mogućnosti prekvalifikacija. Na stručnom sastanku je govoreno o prekograničnoj sa-

radnji, mjerama aktivne politike zapošljavanja, digitalnim uslugama za tražioce zaposlenja i poslodavce, a predstavljen je i model statistički potpomognutog profilisanja (STAP), koji se još ne primjenjuje u Crnoj Gori.

I u HZZ-u, u ovoj godini, nastavljaju s mjerama aktivne politike zapošljavanja. Ko i u Crnoj Gori one imaju za cilj aktiviranje nezaposlenih građana, posebno za rad u turističkoj sezoni, koja je za-

dnjih godina deficitarna radnom snagom u obje države.

MJEREAPZ

Mjere aktivne politike zapošljavanja, iz nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, obuhvataju: potpore za zapošljavanje, potpore za zapošljavanje za sticanje prvog radnog iskustva, potpore za samozapošljavanje, potpore za usavršavanje, obrazovanje nezaposlenih, osposobljavanje na

Hrvati podržali program "Stop sivoj ekonomiji"

Kolege iz Hrvatske su, kao jedan od primjera dobre prakse Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, prepoznali program "Stop sivoj ekonomiji", kojim se aktiviraju mladi visokoškolski u suzbijanju sive ekonomije na crnogorskom tržištu rada. Podsjetimo, taj Program je završen krajem godine. Visokoškolski, mladi od 30 godina, njih 180, šest mjeseci su radili na sprečavanju neformalnog poslovanja, odnosno asistrali su inspektorima. Bili su raspoređeni u Poreskoj upravi, Upravi za inspeksijske poslove i Upravi policije. Zavod za zapošljavanje, za ovaj program, opredijelio je 555.000 eura, a učesnici programa imali su mjesečnu nadoknadu u iznosu od 300 eura.

radnom mjestu, stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa, javni rad, kao mi, i mjeru stalni sezonac.

I dok se Potporama za zapošljavanje podstiče zapošljavanje osoba sufinansiranjem troška plate poslodavcima (do 50 odsto godišnjeg troška bruto plate radnika ili 75 odsto za osobe s invaliditetom) Potpore za samozapošljavanje se dodjeljuju nezaposlenim osobama koje se odluče na pokretanje vlastitog posla.

Direktori Mustafić i Lončar ukazali su, takođe, na izvanrednu saradnju između dvije institucije koja se odvija u okviru djelatnosti Centra javnih službi za zapošljavanje zemalja jugoistočne Evrope (CPESSEC), Svjetskog udruženja javnih službi za zapošljavanje (WAPES) i prekograničnih projekata.

NAGRAĐENI UČENICI

Oslikali i opisali željene profesije

Radovi Natalije Zloковиć, Tare Radulović, Tamare Radošević, Lune Suljić, Ane Brajković i Poline Manine bili su najbolji na Konkursu "Moje buduće zanimanje" u organizaciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

Nagrađeni su učenici IX razreda osnovnih škola "Orjenski bataljon", "Ilija Kišić", "Drago Milović" i "Milan Vuković" iz opština Herceg Novi, Kotor i Tivat.

Prirodne nagrade, knjige i diplome, nagrađenim učenicima i njihovim mentorima, dodijelila je samostalno savjetnica za profesionalnu orijentaciju u Birou rada Herceg Novi Vesna Čikarić.

"Željene profesije jedni su oslikali u likovnom, a drugi su opisali u literarnom radu. Učenici su pisanom riječju i kistom i bojom iskazali svoja profesionalna interesovanja i predstavili zanimanja kojima će se u budućnosti baviti", kazala je Čikarić.

Prispjelo je 30 literarnih i 45 likovnih radova učenika IX razreda osnovnih škola sa područja Boke Kotorske.

Sa uručivanja nagrada u Birou rada Herceg Novi

OVE GODINE ANGAŽOVANO DUPLO VIŠE DOMAĆIH SEZONACA

Mustafić: Nacionalna kampanja već daje rezultate

Na sezonskim polovima, od početka godine, već je angažovano više od 3.500 nezaposlenih sa evidencije Zavoda. Toj statistici snažan doprinos dala je nacionalna kampanja "Zaposlimo domaće - da Crna Gora radi", ističući očekivanja da će na sezonskim poslovima, sa evidencije Zavoda, ove godine biti zaposleno 11.000 radnika.

"Ohrabruje podatak o broju angažovanih lica sa naše evidencije, domaćih radnika, na sezonskim poslovima na primorju, tim prije ako ga uporedimo sa prošlom godinom, kada je u ovo vrijeme bilo zaposleno oko 1.800 domaćih sezonaca. Znači, ove godine ih je dvostruko više", analizira Mustafić.

Direktor podsjeća na cilj i namjeru Ministarstva rada i socijalnog staranja i Zavoda da se, kroz kampanju "Zaposlimo domaće - da Crna Gora radi", obezbijedi što više kvalitetne radne snage.

"Nastojimo da ove godine preko Zavoda, sa naše evidencije, uposlamo nekih 11.000 lica, što je, s obzirom na strukturu nezaposlenih značajna brojka, posebno

ako uzmemo u obzir da je na našoj evidenciji više od 10.000 osoba sa invaliditetom. Ako u planu uspijemo, premašićemo prošlogodišnju brojku od desetak hiljada", ističe prvi čovjek Zavoda. Poznato je da je Crnoj Gori u sezoni neophodno i do 20.000 radnika. Iako se svake godine sa evidencije Zavoda za zapošljavanje angažuje veliki broj domaćih radnika, u javnosti se često čuje da naši ljudi nijesu zainteresovani za sezonske poslove.

Po riječima direktora, radnici kada se vrate sa sezonskih poslova najčešće se žale ne na platu koju dobiju za obavljenu posao, nego na uslove rada, prekovremeni rad, loš smještaj ...

"Neophodno je da poslodavci mijenjaju svijest o tome, moraju nuditi bolje uslove rada domaćem radniku. Sa druge strane, kao Zavod i država moramo tražiti nove uslove, kako radnika za-

držati na sezonskim poslovima i tokom sezone i čitave godine i naravno obezbijediti ga za narednu godinu", poručuje Mustafić.

On tvrdi da bi nam pomogao model Hrvatske, koja ima institut Stalnog sezonca, kako bi sezonski radnika motivisali da ostane vezan za poslodavca tokom čitave godine, kroz plaćanje određenih poreza i doprinosa, u periodu kada on i ne radi. Poslodavcima iz turističke privrede fali stručni kadar, svake godine na tržištu se pojavljuju nova zanimanja.

"Svjesni smo tog problema. Trudimo se da našim, svake godine unaprijednim, mjerama utičemo da osposobljavanjem i obukama nezaposlenih dijelom nadomjestimo nedostajuća zanimanja. Moramo pratiti impulse iz privrede i od poslodavaca i na njih brže reagovati. Tražićemo nove modele da te obuke budu efikasnije", zaključuje Mustafić.

Mustafić

POČINJE REALIZACIJA PROGRAMA OBRAZOVANJA ODRASLIH

Obuka za zaštitare, kuvare, računovodstvene tehničare

Počinja realizacija programa obrazovanja i osposobljavanja odraslih, u koje je uključeno blizu 900 lica sa evidencije Zavoda za zapošljavanje. Nadležna komisija Zavoda birala je programe glasno interesovanju nezaposlenih, s jedne strane, a s druge, vodila se zahtjevima tržišta rada.

Direktor Zavoda Suljo Mustafić potpisao je ugovore sa licenciranim provajderima obrazovanja, koji sprovedu programe u svim crnogorskim opštinama. Program obrazovanja za sticanje stručnih kvalifikacija po-

da 461 nezaposleno lice. Oni se obučavaju za: zaštitara, računovodstvenog tehničara, rukovodca građevinskim mašinama, frizera, kuvara, konobara, kozmetičara, kečera, administradora, turističkog vodiča...

Ključne vještine stičaće 435 nezaposlenih. Oni se osposobljavaju za vozače, svih kategorija, za rad na računaru, uče jezike: engleski, njemački, ruski i italijanski.

Cilj programa obrazovanja i osposobljavanja odraslih, kao jedne od mjera aktivne politike zapošljavanja, jeste eliminisanje obrazov-

nih prepreka nezaposlenih čije stečene kvalifikacije u formalnom obrazovanju ne odgovaraju potrebama na tržištu rada.

Obuke traju tri mjeseca. Nezaposleni, za to vrijeme, od Zavoda dobijaju novčanu pomoć, u iznosu od 115 eura, mjesečno.

Odlukom Upravnog odbora Zavoda za zapošljavanje za realizaciju programa opredijeljeno je 430.000 eura. Od tog iznosa 330.000 eura biće utrošeno za program sticanja stručnih kvalifikacija, a 100.000 eura za usvajanje ključnih vještina.